

Η
ΕΚΤΗ
ΑΙΣΘΗΣΗ
ΤΟΥ
ΖΑΚΑΡΙ
ΚΛΑΘΟΥΝΤΣΛΙ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΣΟΝ ΛΑΣΚ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Η έκκτη αίσθηση του Ζάκαρι Κλάουντςολι**
ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: The Second Sight of Zachary Cloudesley
Από τις Εκδόσεις Doubleday, Λονδίνο 2022
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Sean Lusk
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Μιχάλης Μακρόπουλος
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Χρίστος Κυθρεώτης
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Marianne Issa El-Khoury
ΜΑΚΕΤΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Τζίνα Γεωργίου
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Βάσω Βύρρα

© Sean Lusk, 2022

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2023

Πρώτη έκδοση: Σεπτέμβριος 2023

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-4880-0

Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-4881-7

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Από το 1979

Έδρα:

Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο:

Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Publishers since 1979

Head Office:

121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore:

13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Tel.: 2102804800

e-mail: info@psychogios.gr
psychogios.gr

ΣΟΝ ΛΑΣΚ
Η
ΕΚΤΗ
ΑΙΣΘΗΣΗ
ΤΟΥ
ΖΑΚΑΡΙ
ΚΛΑΟΥΝΤΣΛΙ

Μετάφραση: Μιχάλης Μακρόπουλος

Στη Σάλι – και στο θαύμα της επιμονής

ΕΝΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΙΕΡΑΡΧΙΑ ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΤΟΥ 18ΟΥ ΑΙΩΝΑ

Η Οθωμανική Αυτοκρατορία κάλυπτε τη δεκαετία του 1760 μια περιοχή που εκτεινόταν από τα σύνορα της σημερινής Ρουμανίας και της Κροατίας, βόρεια της Ελλάδας, στα δυτικά, έως την Τυνησία, τη Λιβύη και την Αραβία στον νότο και το Ιράκ και τη Συρία στην ανατολή. Πήρε το όνομά της από τη δυναστεία που καταγόταν από τον Οσμάν Α΄ και πρωτεύουσά της ήταν η Κωνσταντινούπολη, που είχε υπάρξει επίσης πρωτεύουσα της παλαιάς Ανατολικής Ρωμαϊκής ή Βυζαντινής Αυτοκρατορίας έως το 1453. Η πόλη ήταν επίσης γνωστή ως Ιστανμπούλ ή Σταμπούλ, από το ελληνικό «Εἰς την πόλιν».

Ο **σουλτάνος** ήταν ο αυτοκράτορας. Είχε πολλούς τίτλους, ανάμεσά τους τον «Παντισάχ» ή, στις χώρες της Δύσης, τους «Μεγάλος Τούρκος» ή «Μεγάλος Αφέντης». Η δύναμή του ήταν απόλυτη στη θεωρία, όμως τη μετρίαζε το ενδεχόμενο του πραξικοπήματος και της αντικατάστασής του από έναν αδερφό ή γιο.

Ο **μεγάλος βεζίρης** ήταν στην πραγματικότητα ο πρωθυπουργός, που ασκούσε την εξουσία σε ό,τι αφορούσε την εξωτερική και την εσωτερική πολιτική, όμως οι σουλτάνοι απέλυαν συχνά μεγάλους βεζίρηδες και δεν ήταν διόλου σπάνιο κάποιος να διατηρήσει τον τίτλο για μερικούς μήνες μονάχα.

Ο **κιζλάρ αγάς**, ή Επικεφαλής Μαύρος Ευνούχος, ήταν υπεύθυνος για τα ζητήματα μέσα στο σαράι, και πολλοί από

αυτούς είχαν τρομερή επιρροή στις υποθέσεις του κράτους, κι ως ήταν στην ουσία σκλάβοι, με ταπεινή καταγωγή συνήθως.

Το **σαράι** ήταν το παλάτι, αλλά επίσης είναι και η σύντομη ονομασία της βασιλικής αυλής. Μέσα στο σαράι βρισκόταν το **χαρέμι**, τα δώματα των γυναικών. Έχοντας συχνά λάγνες συνδηλώσεις στη δυτική λογοτεχνία, σε μεγάλο βαθμό επειδή η ζωή μέσα σ' αυτό παρέμενε κρυμμένη από τον έξω κόσμο, στην πράξη διέθετε σημαντική αυτονομία εντός του παλατιού, και σημαντικές αποφάσεις σχετικά με την πολιτική της αυτοκρατορίας λαμβάνονταν εκεί.

Η **Υψηλή Πύλη** ήταν το διοικητικό κέντρο της αυτοκρατορίας και της διπλωματικής δραστηριότητας, και αρχικά πήρε την ονομασία της από την πύλη της εισόδου στο σαράι, απ' όπου γίνονταν ανακοινώσεις πολιτικής φύσης. Στα μέσα του 18ου αιώνα πλέον, οι υπηρεσίες της αυτοκρατορίας είχαν μετακομίσει απέναντι από το παλάτι, σ' ένα ξεχωριστό κτίριο που εξυπηρετούσε αυτόν τον σκοπό, και τούτα τα νέα γραφεία ήταν στην ουσία η νέα έδρα της Υψηλής Πύλης.

Το **διβάνι** ήταν το κτίριο μέσα στο σαράι όπου συναντιούνταν οι βεζίρηδες για να συζητήσουν σχετικά με την πολιτική, και κάποιες φορές συμμετείχαν κι όσοι πρόβαλλαν αιτήματα σ' αυτούς ή πρεσβευτές άλλων κρατών. Επίσης, έγινε η ονομασία με την οποία ήταν γνωστό το σύνολο των βεζιρηδών, αυτό που εμείς θα ονομάζαμε υπουργικό συμβούλιο.

Οι **γενίτσαροι** ήταν το επίλεκτο στρατιωτικό σώμα που αποτελούσε τη φρουρά του σουλτάνου κι επίσης έπαιζε έναν ευρύτερο ρόλο μέσα στον τουρκικό στρατό. Μέχρι τα τέλη του 17ου αιώνα, οι γενίτσαροι παίρνονταν, παιδιά ακόμη, από χριστιανικές οικογένειες και γίνονταν δούλοι του ηγεμόνα, αν και εκπαιδεύονταν, αμείβονταν καλά και τελικά έπαιρναν σύνταξη. Με το πέρασμα του χρόνου έγιναν ισχυρή δύναμη μέσα στις πολιτικές και τις στρατιωτικές δομές της αυτοκρατορίας.

Με τον όρο **Φράγκος** αναφέρονταν γενικά όλοι οι Δυτικοί που ζούσαν στην πόλη ως διπλωμάτες, έμποροι ή επισκέπτες. Έπρεπε να διαμένουν στον Γαλατά, που τότε λεγόταν Πέραν, μια γειτονιά στο σημερινό Μπέγιογλου, στην αντίπερα όχθη του Κεράτιου Κόλπου από το Σουλταναχμέτ, όπου βρίσκονταν –και βρίσκονται– το σαράι και τα κύρια τεμένη.

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑ

Μάρτιος 1754, Λονδίνο

Ζωή και θάνατος

Η Λίντενχολ ζέχνει σήμερα το πρωί αιθάλη και σκατά και, ανεξήγητα, μοσχοκάρυδο. Ο δρ Πάικ ήταν όλη νύχτα στο υπνοδωμάτιο με την Άλις κι είχε ήδη διώξει τέσσερις φορές απ' το δωμάτιο τον Έιμπελ με μια κίνηση του κρεατωμένου του χεριού στον αέρα, και με λόγια γλοιώδη και καθησυχαστικά. Ήταν η θεία της Άλις εκείνη που επέμενε να εμπλέξουν αυτόν τον στομφώδη «μάμο για εξέχουσες κυρίες», όμως ο Έιμπελ τον σιχάθηκε εξ αρχής, ο τύπος είχε κάτι βοδίσιο, ήταν ογκώδης, αργός κι αδέξιος, έτσι δεν έμοιαζε με άνθρωπο κατάλληλο για τα απόκρυφα μιας κυρίας.

Τρόμος τον έχει κυριέψει όλες αυτές τις ατελείωτες ώρες του τοκετού της συζύγου του. Στην τελευταία εκδίωξή του, ούτε μία ώρα πρωτύτερα, αυτή παραήταν αδύναμη για να του χαρίσει έστω κι ένα αχνό χαμόγελο. «Φύγε, Έιμπελ, φύγε», μουρμούρισε, κι αυτός ένωσε τότε πόσο απογοητευμένη ήταν μαζί του με τα πάντα. Έχει πάψει ο Έιμπελ να σκέφτεται το αγέννητο πλάσμα ως κάτι ελπιδοφόρο κι αθώο, κι έχει αρχίσει να το βλέπει σαν δαίμονα που με τα διαβολικά του νύχια πασχίζει να βγει μέσ' από την κοιλιά της συζύγου του.

Παίρνει μια ανάσα, πιο αργή τούτη τη φορά, και προσπαθεί να ηρεμήσει. Μια πασχαλίτσα κάθεται στο μανίκι του, νυσταλέα, ξυπνημένη νωρίς από τη χειμερία νάρκη της, κι αυτός είναι ευγνώμων που κάτι του αποσπά έστω και φευγαλέα την προσοχή. Αγγίζοντας το νύχι του στο κόκκινο και μαύρο κέλυφος της, την προτρέπει να πετάξει, να το σκάσει όσο ακόμη μπορεί.

Κι άλλη κραυγή από πάνω, και τούτη τη φορά ο Έμπελ τη συντροφεύει με μια δική του. Ένας άντρας περνά βιαστικά, κοντοστεύεται και τον κοιτάζει παραξενεμένος. «Καλημέρα!» λέει ο Έμπελ νιώθοντας υποχρεωμένος να δώσει μια εξήγηση. «Η γυναίκα μου γεννάει. Αυτή είναι που φωνάζει». Λαχταρά να του δείξουν λίγη συμπόνια, να κουβεντιάσει για κάτι ασήμαντο, όπως κάνουν μεταξύ τους δυο ξένοι: για το περίεργο κόκκινο χρώμα που έχει αυτόν τον μήνα η αυγή, για τις βαριές κίτρινες ομίχλες που δε διαλύονται παρά μόνο πολλή ώρα μετά το πρόγευμα. Πασχίζοντας να 'ναι ο τόνος του κεφάλτος, ομολογεί πως φώναξε κι αυτός, όμως ο ξένος, δίχως να του ρίξει καν μια ματιά, προχωρά με ακόμα πιο ταχύ βήμα. «Βλάκα!» μουρμουρίζει ο Έμπελ πίσω από το πανωφόρι του άλλου, που ανεμίζει και χάνεται ήδη μες στην ομίχλη.

Ο αέρας καθαρίζει κι ένας ασθενικός ήλιος προβάλλει μέσ' από το σύννεφο. Λίγο παρακάτω στον δρόμο ένα αγόρι σκύβει τόσο έξω από ένα παράθυρο, που δείχνει σίγουρο ότι θα πέσει. Ο Έμπελ κάνει να του φωνάξει, όταν ακούει μια κραυγή από πάνω, το δυνατό τσίριγμα ενός μωρού. Κάθε απελπισμένη σκέψη εξανεμίζεται απ' το μυαλό του καθώς κάνει μεταβολή κι ανεβαίνει τα σκαλιά, με τα πόδια του καλά καλά να μην πατούν στο ξύλο και με την καρδιά του να βροντά. Αχ, η Άλις! Κι ο Πάικ, ο παλιόφιλος ο Πάικ. Τελικά το 'κανε το θαύμα του.

Μπαίνει σκοντάφτοντας στο δωμάτιο, και το πρώτο πράγ-

μα που αντικρίζει είναι η ράχη του Πάικ, με το πρόσωπό του στραμμένο προς το παράθυρο. Ύστερα βλέπει την καμαριέρα της Άλιν, την Κέιτ, με τα χαρακτηριστικά της συσπασμένα σαν από τον φόβο, αν και δεν της έχει υψώσει ποτέ τη φωνή του, μήτε σε κανέναν στο σπιτικό του, κι ούτε θα το κάνει ποτέ. Στα χέρια της κρατά την πηγή των κραυγών, μικρή μα αποφασιστική, με προσωπάκι κόκκινο και τσαλακωμένο σαν μπουμπούκι τριαντάφυλλου προτού ανοίξει. «Λυπάμαι», λέει ο Πάικ, όχι σε κάποιον συγκεκριμένα, με τη λύπη του να 'ναι αυτή ενός τεχνίτη απογοητευμένου με τη δουλειά του κι όχι αυτή ενός θνητού απέναντι σ' έναν άλλο. «Αδυναμία στο τοίχωμα της μήτρας. Βαριά αιμορραγία».

Αυτό όμως που 'ναι ξαπλωμένο στο κρεβάτι τα εξηγεί όλα, μια εικόνα ριγμένη απ' την Κόλαση σ' αυτόν εδώ τον κόσμο. Το κυανόλευκο κορμί της Άλιν κείται στρεβλό πάνω σε μια λίμνη άλικου αίματος. Ο Έιμπελ ορμάει προς το μέρος της, πιέζει τα χείλη του στο στόμα της, που 'ναι ξεστό ακόμη, κι αρνείται να τα πάρει από κει, δεν μπορεί να το κάνει. Ύστερα από μερικά λεπτά ή χρόνια ή ζωές ολόκληρες, κάποιος τον τραβάει μακριά κι αυτός αναφωνεί. Συνέρχεται αργά κι ακούει τον εαυτό του να φωνάζει βραχνά, σ' όποιον θα τον άκουγε, πως σκότωσε τη γυναίκα του με την ίδια του τη σπορά. Ως και το μωρό ακόμα έχει βουβαθεί.

Ο Πάικ και η Κέιτ τον παρατηρούν καλά καλά, η Κέιτ λικνίζοντας το μωρό και κοιτώντας τον Έιμπελ θαρρείς κι είναι κάνας σκύλος που θα μπορούσε να αφρίσει και να τη δαγκώσει. Γυρνώντας τελικά, ο Πάικ βάζει τη χερούκλα του στον ώμο του Έιμπελ. «Έστειλα τον υπηρέτη σας να φέρει τον ιερέα». Θεωρώντας πως δεν έγινε κατανοητός, το ξαναλέει: «Έρχεται ο παπάς».

Ο Έιμπελ προσπαθεί να απαντήσει, όμως το μόνο που καταφέρνει είναι να βγάλει έναν ήχο, ένα χρεμέτισμα σαν

λαβωμένο άλογο. Ξέρει πως θα έπρεπε να απλώσει τα χέρια και να πάρει μέσα τους το παιδί, ωστόσο υπάρχει κάτι αποτρόπαιο τώρα στην προοπτική της πατρότητας.

Η Κέιτ τείνει προς το μέρος του τον φασκιωμένο μπόγο, με την όψη της πονεμένη ακόμη. «Έχετε ένα αγοράκι, κύριε. Είναι γιος».

Ο Έιμπελ τον παίρνει και τον κρατά, κοιτώντας μες στ' άγρια γαλάζια του μάτια, που η ματιά τους είναι προσηλωμένη και διαπεραστική, τόσο ανησυχητική όσο και ενός πλάσματος αποσπασμένου από ένα ολωσδιόλου άλλο σύμπαν, και τον ρωτά βουβά αν ξέρει τι μεγάλη συμφορά συνόδευσε τον ερχομό του, με τα δάκρυά του να πέφτουν στο πρόσωπο του παιδιού. Χαλαρώνει τις φασκιές για να περιεργαστεί πιο προσεκτικά αυτό του το θαύμα, κάνοντας τον γιο του να στριφογυρίσει, να κλαψουρίσει και να αρπάξει μες στο μικροσκοπικό ροζ χεράκι του τον δείκτη του Έιμπελ. Σφίγγει με δύναμη που τον κάνει να μορφάσει από τον πόνο. Τόσο δυνατά είναι όλα τα νεογέννητα; αναρωτιέται. Ίσως τούτη η αποφασιστικότητα να δίνεται σ' ένα βρέφος ορφανό από μητέρα, όπως δίνεται σ' έναν νεοσσό κούκο το σθένος να βγάλει τους άλλους νεοσσούς απ' τη φωλιά κι έτσι να τους αφανίσει. Όμως δεν υπάρχουν εδώ άλλα κλωσόπουλα, σκέφτεται ο Έιμπελ. Είναι μονάχοι οι δυο τους, πατέρας και γιος.

Ο Πάικ, που τόση ώρα παρατηρούσε τον Έιμπελ, βήχει. «Μπορώ να φροντίσω...» Διστάζει. «Αν θα θέλατε ν' αφήσετε το θέμα πάνω μου».

Ο Έιμπελ, αγκαλιάζοντας σφιχτά το βρέφος, ξέρει πως ο Πάικ μιλά για το πτώμα της συζύγου του και προσπαθεί να ελέγξει τον θυμό του κουνώντας το κεφάλι. «Σας ευχαριστώ, δρ Πάικ. Οι υπηρεσίες σας εδώ έλαβαν τέλος – οριστικά, όπως βλέπετε. Θα φροντίσω εγώ όλα τα ζητήματα τώρα». Γυρνά από την άλλη, όμως μερικά πικρά λόγια ξεχύνονται από μέσα του

προς τον Πάικ, χωρίς προσπάθεια ή πρόθεση. «Αναμφίβολα ο αιδεσιμότετος Χείλ θα θέλει να μουρμουρίσει τα ξόρκια του κι ύστερα θα καλέσω τον εργολάβο τελετών. Τον γνωρίζω καλά, βλέπετε. Αυτά τα τελευταία χρόνια είχαμε τακτικά πάρε δώσε: πρώτα ο πατέρας μου, αργότερα η μητέρα μου, οι αδερφές μου και τώρα η σύζυγός μου. Είναι ν' απορείς που δεν αφήνει μόνιμα τη νεκροφόρα έξω απ' την πόρτα μου».

Ο Πάικ κάνει να φύγει, με τον άχρηστο τώρα όγκο του να ορθώνεται ξάφνου σκοτεινός μες στις σκιές του δωματίου. Διστάζοντας, λέει: «Ο γιος σας είναι γερός, κύριε. Παρηγορηθείτε λίγο μ' αυτό. Δεν έχω φέρει στον κόσμο άλλο νεογέννητο πιο γερό απ' αυτό».

Ο Έιμπελ τον κοιτάζει ανέκφραστος. «Θα χρειαστεί να 'ναι, σωστά;»

Μόλις φεύγει ο Πάικ, μια ξαφνική οικειότητα γεννιέται ανάμεσα στην Κέιτ και τον Έιμπελ, που νιώθει έτσι την παρόρμηση ν' αφήσει τον γιο του στη φιλόξενη αγκαλιά της.

«Να ζητήσω από την Γκρέις Μόρλεϊ να γίνει τροφός, κύριε;» ρωτά. «Έχει πιάσει πρόσφατα ένα σπιτάκι στην Μπισοπ-σγκέιτ και δεν έχει παρό λίγο καιρό μονάχα που 'κανε άλλο ένα παιδί. Η Γκρέις γεννήθηκε τρία χιλιόμετρα μακριά από το σπίτι μου στο Σάφολκ».

Η ειρωνεία του πράγματος κάνει τον Έιμπελ να βουβαθεί: τρεις κόρες γεννημένες νεκρές, και το άφθονο γάλα της Άλις να 'ναι βάσανο ύστερα από κάθε γέννα. Τώρα ένας γιος γεννιέται ζωντανός και η μητέρα του δεν έχει γάλα γι' αυτόν, γιατί δεν έχει καθόλου πνοή, καθόλου ζωή. Μια δοσοληψία πρέπει να γίνει, το καταλαβαίνει· πρέπει να βρεθεί μια γυναίκα με περισσευούμενο γάλα. Το χέρι του πηγαίνει ασυνείδητα στο δικό του στήθος, θαρρείς κι από ένα θαύμα θα βρει εκεί μια απαλότητα, ένα φούσκωμα. «Όμως δεν την ξέρω την κυρία Μόρλεϊ».

«Είναι καθαρή, κύριε».

Το μωρό κλαίει κι αυτός βλέπει πόσο επιτακτική είναι τούτη η υπόθεση. «Ας είναι λοιπόν η κυρία Μόρλεϊ», λέει αβέβαια.

«Έχει μια μικρή παράλυση», λέει η Κέιτ με το μωρό να διαμαρτύρεται, θαρρείς για να προφυλάξει τον εαυτό της από μελλοντικές επικρίσεις, «αλλά κανένα άλλο πρόβλημα. Κανένα σημαντικό, δηλαδή».

«Ας μην πούμε τίποτε άλλο λοιπόν», λέει μ' ένα ηττημένο χαμόγελο. Δε νιώθει ότι έχει δικαίωμα για προτιμήσεις τώρα. Κάνει νόημα στην καμαριέρα να φύγει, με τον γιο του στην αγκαλιά της. Μονάχος, ή σχεδόν, αντιλαμβάνεται τη μυρωδιά του αίματος, του ιδρώτα κι ενός άλλου πράγματος· την τραβηχτική, γλυκιά μυρωδιά φρούτων που 'ναι σκορπισμένα κάτω και σύντομα θα σαπίσουν, αν και η γεύση στο στόμα του είναι μεταλλική· αχώνευτη και διαρκής. Κάθεται στο κρεβάτι πιάνοντας το χέρι της Άλις. Μπορεί αυτή η εκπληκτική, έξυπνη, ικανή, αστεία, όμορφη, πεισματάρια γυναίκα να 'φυγε μακριά του, μακριά απ' όσους την ήξεραν, απ' όσους ήξερε; Ούτε δύο βράδια πρωτύτερα, είχε παίξει δυνατά κι άσχημα πιανοφόρτε για μία ώρα, με την πρόθεση να υποφέρουν κι οι άλλοι με το δικό της βάσανο. Είχε πει στον Έιμπελ πόσο διαφορετικά ένιωθε τούτη τη φορά, πόσο δυνατό ήταν το παιδί όπως κλοτσούσε και στριφογύριζε. «Θα μ' αφήσει βιαστικά ο γιος μας, Έιμπελ, και θα πηδήσει με μανία στην αγκαλιά σου». Είχε αποκαλέσει το μωρό «γιο τους». Η σκέψη πως εκείνη είχε δικιο και πως δε θα 'βλεπε ποτέ το αγόρι τον κάνει να καταρρεύσει. Γλιστρά απ' το κρεβάτι στο πάτωμα και κλαίει.

Κάποιος χτυπά την πόρτα, τόσο σιγανά στην αρχή, που θα μπορούσε να 'ναι μονάχα ο αέρας, αλλά πιο αποφασιστικά στη συνέχεια.

«Μπείτε!»

Ο αιδεσιμότατος Χείλ μπαίνει ξέπνοος, με το καπέλο στα χέρια και την περούκα μισοβγαλμένη. Κοιτάζει με συμπόνια τον Έιμπελ, που είναι ακόμη πεσμένος κάτω. «Ήμουν προετοιμασμένος» –το στήθος του ανεβοκατεβαίνει– «αλλά όχι γι' αυτό, Έιμπελ. Δεν ξέρεις πόσο λυπάμαι».

«Έτσι έχουν τα πράγματα». Ο Έιμπελ σηκώνεται και τινάζει τη σκόνη από πάνω του. «Και πιστεύω...» Δείχνει προς το κρεβάτι, όμως δεν ξέρει πλέον τι πράγμα πιστεύει και οι σκέψεις του σβήνουν στη σιωπή. Ο ιερέας πηγαίνει ως εκεί που κείται το πτώμα της Άλις και λέει τις προσευχές του, ενόσω ο Έιμπελ προχωράει προς το παράθυρο και κοιτάζει στον δρόμο έξω, παρακολουθώντας τη βιαστική κίνηση των ανθρώπων κάτω, που τώρα είναι γι' αυτόν ασήμαντη, θαρρείς και πρόκειται για ποντίκια που τσακώνονται για μερικά ψίχουλα. Συνειδητοποιώντας ότι ο Χείλ στέκεται πίσω του, γυρνά.

«Σκέφτηκες κάποιο όνομα;» ρωτά ο ιερέας. «Ίσως η Άλις–»

«Άλις; Γι' αγόρι;» Ο Έιμπελ συνοφρυώνεται.

«Όχι, όχι», λέει απαλά ο Χείλ, «δεν πρότεινα το *όνομα* Άλις για τ' αγόρι, απλώς αναρωτήθηκα αν η καλή μας η Άλις είχε εκφράσει κάποια προτίμηση...»

Ο Έιμπελ γυρνά να κοιτάξει ξανά το πτώμα της συζύγου του, προτού οδηγήσει τον Χείλ απ' το υπνοδωμάτιο έξω στον διάδρομο, χωρίς καμιά διάθεση να τον ακούσει η νεκρή. «Δεν είχαμε τολμήσει να σκεφτούμε κάποιο όνομα», ψιθυρίζει, εξίσου στον εαυτό του και στον ιερέα.

«Ναι, καταλαβαίνω. Όμως χρειάζεται παρ' όλα αυτά ένα όνομα».

Ο Έιμπελ ξέρει ότι ο Χείλ προτιμά τις γρήγορες βαφτίσεις. Ο κληρικός πιστεύει στην αποδοτικότητα και θεωρεί την ανεπάρκεια απειλή για την πίστη, λες και είναι η πίστη προϊόν διαρκούς παραγωγικής διαδικασίας και η προσευχή ένας

σφόνδυλος που κρατά τα ουράνια ψηλά και τον Θεό στη θέση Του. «Τι προτείνεις, αιδεσιμότατε;» ρωτά κουρασμένα ο Έμπελ.

«Το όνομα Τζον είναι δημοφιλές πάντα».

Νιώθοντας την ανάγκη να φέρει αντίρρηση στον Χείλ, να τον προκαλέσει μόνο και μόνο για να θυμίσει έτσι στον εαυτό του πως είναι ακόμη ζωντανός, λέει: «Ίσως ένα όνομα απ' την Παλαιά Διαθήκη;»

«Την Παλαιά Διαθήκη; Την Παλαιά Διαθήκη. Λοιπόν, υπάρχει το όνομα Ισαάκ φυσικά. Ή το Δανιήλ».

«Χμμμμ».

Παίρνοντας μπρος ο Χείλ, προτείνει κι άλλα πιθανά ονόματα. «Είναι ο Αβεσσαλώμ, που είναι ο πατήρ ειρήνης, κι εύχομαι αυτό το παιδί να σε ειρηνέψει, Έμπελ».

«Πιστεύω ότι θα 'χω λιγοστή ειρήνη τώρα».

«Ή Σοφονίας, στη γλώσσα μας Ζεφανάια. Ο Σοφονίας κρύφτηκε από τον Θεό, και τούτο το παιδί επίσης... η καλοσύνη του κρύφτηκε από σένα, απ' όλους εμάς, τούτη την παρὰξενη, σκοτεινή ημέρα της τρομερής απώλειας. Κι έτσι—»

Ο Έμπελ βάζει το χέρι στον ώμο του ιερέα. «Αρκεί, αιδεσιμότατε. Το Ζεφανάια είναι καλό. Μ' αρέσει η ιδέα ενός ονόματος που αρχίζει με το τελευταίο γράμμα του αλφαβήτου, το Ζ.* Ταιριάζει με το Κλάουντσλι, δε βρίσκεις; Ή Ζάκαρι, ίσως».

«Ζάκαρι, ναι», λέει ανακουφισμένος ο Χείλ. «Το Ζάκαρι μας κάνει». Στρέφεται και κατεβαίνει τρεκλίζοντας τα σκαλιά για να βρει το βρέφος, αδημονώντας να τελέσει τα ιερατικά του καθήκοντα και να απομακρυνθεί στη συνέχεια από την οδύνη του Έμπελ.

* Το Ζ είναι το τελευταίο γράμμα του αγγλικού αλφαβήτου. (Σ.τ.Μ.)

Είναι ήδη αργά το απομεσήμερο όταν ο Έιμπελ πηγαίνει στην πόρτα παραδίπλα, στο εργαστήριο, απ' όπου ακούγεται το σιγανό μουρμουρητό φωνών. Πρέπει να αντιμετωπίσει τους ανθρώπους του, και τους είκοσι. Θα έχουν μάθει το νέο και θα πρέπει να τον συλλυπηθούν, κι αυτός να τους ευχαριστήσει: μια ιεροτελεστία εξίσου απεχθής σε όλους. Αν ήταν πέντε χρόνων, θα του επιτρεπόταν να ουρλιάξει, να πλαντάξει στο κλάμα, να βρομίσει το παντελόνι του, και κανείς δε θα το θεωρούσε παράλογο· όμως είναι ενήλικας και πρέπει να πει τα λόγια του με τη μεγαλύτερη δυνατή επισημότητα και κοσμιότητα. Όλοι στέκουν όρθιοι όταν μπαίνει στο χαμηλοτάβανο εργαστήριο, με τη ζεστή λάμψη από τα μελισσοκέρια να φωτίζει τα σοβαρά τους πρόσωπα και με τον μπρούντζο και το γυαλί των τελειωμένων ρολογιών να λαμπυρίζει στα ράφια. Ο Ρίτσι Χάρρις, ο γηραιότερος, με τα μάτια του κρυμμένα κάτω από άσπρα φρύδια τόσο πυκνά, ώστε κρυφοκοιτάζει από κάτω τους σαν ασβός στο λαγούμι του, βγαίνει παραμπρός. Έχει αναλάβει να μιλήσει αυτός για λογαριασμό τους λοιπόν, κι ας μην είναι ο πιο ευφραδής, ούτε κατά διάνοια. «Τα συλλυπητήριά μας, αφέντη Έιμπελ. Λυπούμαστε τρομερά για σας. Σίγουρα, ο γιος φέρνει κάποια χαρά· όμως να χάσετε την κυρία Άλις... Είναι τραγωδία, αυτό να λέγεται, και δεν ξέρετε πόσο λυπούμαστε για σας».

Τον φωνάζουν αφέντη Έιμπελ, όχι *σερ* ή *κύριο Κλάουντσλι* ή με όποια άλλη πιο δουλοπρεπή προσφώνηση, επειδή ο μεγαλύτερος ανάμεσά τους τον θυμάται αγόρι ακόμη να δουλεύει στο εργαστήριο, φτιάχνοντας ζωάκια με ωρολογιακό μηχανισμό και ελπίζοντας να εντυπωσιάσει τον πατέρα του, που δεν εντυπωσιαζόταν με τίποτα. Εξαρχής γνώριζε ότι γι' αυτούς θα ήταν πάντα ένα παιδί κι ότι η προσπάθειά του να γίνει κι ο ίδιος πατέρας θα κατέληγε κατά πάσα πιθανότητα σε κάποιο ατυχές συμβάν, όπως κι έγινε ήδη άλλωστε. Παίρνει μια ανάσα.

«Σ' ευχαριστώ, Ρίτσι. Σας ευχαριστώ όλους. Ξέρετε πόσο αγαπητή σε όλους εδώ ήταν η Άλις, και πόσο την αγαπούσα κι εγώ, πιο πολύ κι απ' τη ζωή την ίδια. Να όμως που μας άφησε, και η ζωή είναι ακόμη εδώ». Βάζει τα δυνατά του να χαμογελάσει κι απλώνει διάπλατα τα χέρια για να δείξει το εύρος της ζωής, που τους παρασέρνει όλους στο ρεύμα της. «Έτσι συνεχίζω, όπως πρέπει όλοι να κάνουμε. Και ναι, υπάρχει ένας μικρούλης που 'ναι ζωντανός, Θεού θέλοντος, και θα λέγεται Ζάκαρι. Κι έτσι, η φίρμα που βάζουμε στα ρολόγια και στα όργανά μας είναι και πάλι ακριβής: *Κλάουντσλι και Υιός, Λίντενχολ Στριτ*». Αυτό γεννά ένα επιδοκιμαστικό μουρμουρητό από τους άντρες, όπως ήξερε ο Έιμπελ πως θα γινόταν. «Λοιπόν, τώρα ζητώ απ' όλους σας να πάτε στα σπίτια σας και να μην ξανάρθετε μέχρι τη Δευτέρα». Κι αυτό γεννά έναν σιγανό ήχο, λιγότερο επιδοκιμαστικό τούτη τη φορά. Είναι Τρίτη ακόμη. «Θα πληρωθείτε όλοι σας γι' αυτές τις μέρες που δε θα δουλέψετε, όμως δεν μπορούμε τούτη δω τη στιγμή εμείς να φτιάχνουμε ρολόγια...» Κομπιάζει, δεν μπορεί να σκεφτεί τι να πει. «Καταλαβαίνετε».

Είναι ο Σεθ, ο επιστάτης, αυτός που τον βγάζει από τη δύσκολη θέση. «Άντρες, ακούσατε τι είπε ο αφέντης Έιμπελ. Πρέπει να τα μαζέψουμε αυτή τη βδομάδα, ως ένδειξη σεβασμού».

Ακολουθούν σουρσίματα ποδιών, μαξέματα και, τελικά, η αναχώρηση. Κάποιοι άντρες του δίνουν το χέρι περνώντας κι άλλοι το ακουμπούν στον ώμο του. Δύο από τους πιο ντροπαλούς δεν τον κοιτάζουν καν. Ο Ρίτσι, ξαφνιαζοντάς τον, τον φιλά στο μέτωπο τεντώνοντας το κορμί του προς αυτόν, θαρρείς κι έχει λησμονήσει ότι ο Έιμπελ δεν είναι πλέον εκείνο το νευρικό οκτάχρονο αγόρι που 'ξερε κάποτε. Μόνο δύο μένουν, ο Σεθ Καρτράιτ κι ο Τομ Σπέρελ. Ο Τομ, άνθρωπος τακτικός, ντροπαλός και εξαιρετικά επιδέξιος, βοηθά τον Έιμπελ στα πιο απαιτητικά του σχέδια και πάντα κατορθώνει να κατα-

σκευάσει μηχανισμούς τρομερής ακρίβειας, κι ας κοκκινίζει απ' την αμηχανία όταν τον επαινούν. «Προσεύχομαι γι' αυτόν, αφέντη Έιμπελ», λέει με τη διαπεραστική του φωνή.

«Για το μωρό, Τομ;»

«Ναι, για τον Ζάκαρι».

Λέγοντας το όνομα, ο Τομ κάνει το παιδί να 'ναι αληθινό με τρόπο που ξαφνιάζει τον Έιμπελ. Του κόβεται η ανάσα. «Σ' ευχαριστώ, Τομ», τραυλίζει. Ακούν και οι τρεις το κλάμα του μωρού από πάνω. «Μπρος, πάτε στο σπίτι σας τώρα, κύριοι, και να μην ξανάρθετε μέχρι τη Δευτέρα». Ο Τομ μένει με τον Σεθ κι ο Έιμπελ το θεωρεί αυτό καλή διευθέτηση· ο τραχύς αλλά περπατημένος επιστάτης και, υπό την προστασία του, αυτός ο χαρισματικός άντρας που ειδάλλως δε θα 'χε στον ήλιο μοίρα.

«Δε θέλω να σε σκέφτομαι εδώ μόνάχο σου, αφέντη Έιμπελ», λέει ο Τομ.

«Μα δε θα 'μαι μόνος, κύριε Σπέρελ, έτσι δεν είναι; Έχω όλα αυτά τα ρολόγια για συντροφιά». Χαμογελά, πονώντας απ' την προσπάθεια για να το καταφέρει, και οι δύο άντρες τελικά, με αναπάντεχη απροθυμία, αρχίζουν να μαζεύουν τα πράγματά τους.

Μόνος, ή σχεδόν μόνος, κοιτάζει γύρω το εργαστήριο. Ο ήχος του είναι ένα μαρτύριο – τα *τικ τακ*, η αργή ταλάντωση εκατό εκκρεμών, η κίνηση μηχανικών δεικτών πάνω σε μπρούντζινες πλάκες. Το ίδιο το κουρασμένο μοίρασμα του χρόνου μοιάζει άχαρο και δίχως νόημα· οι ώρες, έχει φτάσει να αντιλαμβάνεται, δεν μπορούν να αιχμαλωτιστούν και να ρυθμιστούν. Αυτός ο ίδιος είναι που έχει παγιδευτεί στους μπρούντζινους τροχούς και τα ελατήρια, στους ρυθμικούς χτύπους και τις περιστροφές. Τούτη την ώρα εχθές η Άλις τον μάλωνε για κάτι και η Κέιτ ετοίμαζε το βραδινό τους, με την Μπίντι να τη βοηθά. Πώς μπορεί μία ημέρα, μία ώρα, ένα λεπτό να

αλλάξει τόσο ριζικά μια ζωή; Γιατί να μην μπορούν αυτά τα ρολόγια να φτιαχτούν ώστε να περιστρέφονται οι δείκτες ανάποδα, γυρνώντας τον στην προηγούμενη μέρα, στη ζωή που υπέθετε τότε πως θα είχε; Αυτό, σκέφτεται, θα ήταν για έναν ωρολογοποιό μια επιδίωξη που θα άξιζε τον κόπο, όχι απλώς να μετρά τον χρόνο καθώς αυτός κυλά, αλλά να δαμάζει το θηρίο, να το πηγαινοφέρει εδώ κι εκεί να κάνει τον χρόνο υπηρέτη του ανθρώπου, όχι τον άνθρωπο ακόμα πιο υπάκουο σκλάβο του.

Στη μια πλευρά του στενόμακρου εργαστηρίου είναι ένα ράφι με δεκάδες οθωμανικά ρολόγια, που τα φτιάχνουν για την αγορά του Λεβάντε. Είναι παλιομοδίτικα ρολόγια «φανάρια», που δεν πωλούνται στην Αγγλία πλέον, με μερικές προσαρμογές κατάλληλες για το τουρκικό γούστο: οι αριθμοί, οι γωνίες τους που θυμίζουν αμυδρά μιναρέ. Λίγο τον ενδιαφέρει η κατασκευή τους κι ας είναι ό,τι αποφέρει κέρδος στην εταιρεία και δίνει δουλειά στους ανθρώπους του. Η Άλις κρατούσε τα τεφτέρια, ήξερε το κόστος όλων των αγορών και το κέρδος που έφερε κάθε πώληση· ασχολούνταν με τα μικροποσά, πόσα ξοδεύονταν για υδράργυρο για την πυροχρύσωση, συνολικά τρεις λίρες και έξι σελίνια πέρσι, ωστόσο δεν την απασχολούσε ποτέ το πόσα ξοδεύονταν για χρυσό. Η Άλις ήταν που είχε επιμείνει να αυξήσουν την τιμή των ρολογιών στο στιλ «φανάρι» από τα τριάντα έξι σελίνια στα σαράντα ένα, δηλώνοντας πως τα ποσά από σαράντα σελίνια και πάνω ήταν πιο σεβαστά. Οι λογαριασμοί είναι άλλο ένα πράγμα που δεν τον ενδιαφέρει καθόλου. Θα πρέπει να βρει κάποιον για τούτη τη δουλειά.

Η Άλις καταλαμβάνει κάθε σκοτεινό χώρο γύρω του, η φωνή της γεμίζει το κεφάλι του δίχως ποτέ να λείει ακριβώς το αναμενόμενο, μιλώντας τη μια στιγμή για τους αναθεματισμένους τους λογαριασμούς και την επόμενη για το ενδεχόμενο να αποκτήσουν μια χελώνα, ή για το ύψος ενός βουνού στο

Περού. Τον ενθάρρυνε στα πλέον παράξενα εγχειρήματά του – τις κουνκουβάγιες του με ωρολογιακό μηχανισμό και τ' ασημένια ποντίκια, τις αρμέχτρες που χόρευαν, τα Χερουβείμ που τραγουδούσαν–, αποκαλώντας τα «ροπές του προς το μαγικό». Ο πατέρας του δεν τα 'χε θεωρήσει κάτι περισσότερο από μπιχλμπίδια, μια σπατάλη δουλειάς και μαστοριάς. Το να τους σκέφτεται και τους δύο εξίσου νεκρούς μοιάζει αδύνατον. Σίγουρα η Άλις δεν μπορεί να 'ναι –δε θα μπορέσει ποτέ να είναι– τόσο νεκρή όσο ο πατέρας του, σωστά; Αν κάποιοι άνθρωποι είναι αναμφίβολα πιο ζωντανοί από άλλους, τότε γιατί να μην είναι και λιγότερο νεκροί; Ωστόσο, ξέρει πως στον θάνατο υπάρχει μια τρομερή ισότητα. Κλείνει τα μάτια κι αφήνει να τον κατακλύσει το βούισμα και τα *τικ τακ*.

Ξαφνιασμένος από ένα χέρι στον ώμο του, σηκώνει τα μάτια, αντικρίζει τον Σάμιουελς, τον νέο τους υπηρέτη (άλλη μια ενσάρκωση των επιθυμιών της θείας Φράνσις), και καταλαβαίνει ότι μονολογεί, αν και παίρνει ένα λεπτό για να καταλαγιάσουν οι φωνές μες στο κεφάλι του. «Μια γυναίκα θέλει να σας δει».

«Μια γυναίκα;» λέει, με το στόμα του στεγνό.

«Η μισ Κέιτ ήταν πολύ επίμονη, κύριε».

«Είναι η τροφός, Σάμιουελς;»

«Σας έφερα μια γυναίκα για να τη δείτε». Έτσι είναι πάντα ο Σάμιουελς – λιγομίλητος, εξοργιστικά αινιγματικός. Ωστόσο η Άλις τον θεωρούσε αναντικατάστατο κι αντλούσε μια διεστραμμένη ευχαρίστηση απ' το κοφτό, περιέργο φέρεμά του. Ο Έιμπελ ξέρει ότι θα νιώθει κι ο ίδιος έτσι απέναντί του τώρα, στη μνήμη της.

Βγαίνει από την πόρτα που συνδέει το εργαστήριο με το σπίτι κι εκεί βρίσκει την Γκρέις Μόρλεϊ να στέκεται πλάι στην Κέιτ. Μουρμουρίζει γλυκόλογα στον γιο του. Το παρουσιαστικό της είναι πράγματι παράξενο. Θαρρείς και το πρόσωπό της

είναι καμωμένο από κερί και η μια του πλευρά έχει πλησιάσει υπερβολικά κοντά στη φωτιά. Το άλλο της μάγουλο είναι λείο σαν μάρμαρο, κι αυτή η γυναίκα αποτελεί μια έκπληξη από άλλες απόψεις – είναι ψηλή και υπεροπτική, σαν εκείνες τις μαρμάρινες θεότητες που τόσο αγαπούσαν οι Έλληνες, με πυκνά κόκκινα μαλλιά να πέφτουν ως το μέσο της πλάτης της και με μια λάμψη οργής μισοκρυμμένη στο μάτι.

«Είσαι η κυρία Μόρλεϊ;»

«Ναι, κύριε».

«Έχεις αρκετό γάλα γι' αυτό το μικρούλι;»

«Ναι, κύριε, άφθονο. Θηλάζω μόνο το δικό μου, τη Λεονόρα. Ο γιος σας θα μείνει μαζί μου στην κάμαρά μου στην Μπισοπογκέιτ».

Δεν το περίμενε αυτό. «Αλήθεια;»

Νιώθοντας την απροθυμία του, η κυρία Μόρλεϊ κάνει ένα βήμα προς το μέρος του. «Προτιμώ να μείνω εκεί, κύριε».

Ο Έιμπελ διστάζει.

«Είναι το σπίτι μου», του λέει με πείσμα αυτή.

Δεν είναι κακό ότι η γυναίκα έχει τσαγανό, σκέφτεται. Καλύτερα από μια γυναίκα που εύκολα δειλιάζει. «Είναι ασυνήθιστο... Υπάρχει κύριος Μόρλεϊ;»

«Όχι, κι ούτε υπήρξε ποτέ. Ήταν ο καπετάν Μόρλεϊ κι είναι νεκρός».

Ο Έιμπελ σκέφτεται ότι είναι προτιμότερο να μην κάνει άλλες ερωτήσεις για τον μακαρίτη καπετάνιο, ή τουλάχιστον όχι σε τούτη την περίσταση. «Μπορώ να έρχομαι πού και πού για να βλέπω τον γιο μου;»

«Όποτε θέλετε. Ημέρα και νύχτα, κύριε Κλάουντσλι, θα είμαι εκεί και θα βρίσκετε τον Ζάκαρι σας». Του χαρίζει ένα χαμόγελο που, λοξό όπως είναι, μοιάζει περισσότερο με απειλή. Ο Έιμπελ θα 'θελε να τη διώξει, να τους διώξει όλους, να πάρει τον γιο του στο δικό του στήθος, να τον θηλάσει και να

τον αγαπήσει, όμως αυτός ο κόσμος είναι φτιαγμένος αλλιώς και οι κανόνες του είναι αδιαφιλονίκητοι.

Έπειτα από λίγες διαπραγματεύσεις ακόμα, ο Ζάκαρι φεύγει με την τροφό, όπως και το πτώμα της Άλις, που το παίρνουν οι Κούπερ, οι εργολάβοι κηδειών, με φωνές μελαγχολικές και γεμάτες σεβασμό και με πολύ μαύρο κρεπ. Οι ώρες φροντίζουν αυτές τα πράγματα, με τους δείκτες να γυρνούν αργά στην πλάκα, κι ο Έιμπελ βρίσκεται μονάχος όπως δεν ήταν ποτέ πρωτύτερα, γιατί κρύβεται στην απώλεια μια απελπισία πολύ μεγαλύτερη απ' ό,τι αν δεν είχε υπάρξει ποτέ κατοχή. Νιώθει σαν άνθρωπος που απολάμβανε τη θαλπωρή του καλοκαιρινού ήλιου κι απροειδοποίητα ρίχτηκε στην πιο ψυχρή αρκτική νύχτα. Κοιτώντας χαμηλά στα τρεμάμενα χέρια του, φαντάζεται τον γιο του φωλιασμένο εκεί – σαν καρδιά βίαια ξεριζωμένη απ' το μέρος όπου ανήκε, αφημένη τρυφερά στην αμφίβολη φροντίδα του.

Κάτι τον τραβά πίσω στο εργαστήριο. Τα κεριά έχουν σβήσει και για λίγο κάθεται στο σκοτάδι, προτού ανάψει μια λάμπα. Υπάρχει ένα ράφι με τ' αυτόματά του και, βάζοντας τη λάμπα σ' έναν πάγκο, κατεβάζει από κει μια ασημένια αρμέχτρα έτοιμη να στροβιλιστεί στην κορυφή ενός ρολογιού κάθε ολόκληρη ώρα και να σηκώσει και να κατεβάσει τον κάδο της, και να υποκλιθεί σε όποια αργόσχολη ψυχή νοιαστεί να παρακολουθήσει την παράστασή της. Η κατασκευή της πήρε έξι βδομάδες, με τα μικροσκοπικά ελατήρια, τους σφονδύλους, τις ατράκτους της να είναι όλα τόσο έξοχα όσο και οι μικροί ασημένιοι της αστράγαλοι, και με τα πόδια της να γυρνούν τόσο ωραία. Είναι η καλύτερη δουλειά του Τομ Σπέρελ, καλύτερη απ' αυτή που μπορεί να κάνει οποιοσδήποτε άλλος απ' τους ανθρώπους του. Ο Έιμπελ έχει να καμαρώνει πως ξέρει τις αδιόρατες, κρυφές ικανότητες του καθενός τους, και η δουλειά του Τομ τους ξεπερνά όλους.

Σηκώνοντας τον μηχανισμό πάνω απ' το κεφάλι του, τον ρίχνει κάτω και θρυμματίζει το ασημένιο περίβλημα της αρμέχτρας, σκορπίζοντας τον μηχανισμό της σε πεντακόσια κομμάτια στο πάτωμα, όπου λαμπυρίζουν σαν άστρα, απόκοσμα στο μισόφωτο. Ύστερα πηγαίνει στο ράφι με τα ρολόγια και τα εκσφενδονίζει το ένα μετά το άλλο κάτω, με τον ήχο τους να αρκεί για να πνίξει, σχεδόν, εκείνο τον άλλο ήχο μες στο κεφάλι του, εκείνο τον ήχο που ξέρει πως θα ακούει για πάντα.

Ο Σάμιουελς είναι εκεί δίπλα του, ξεπροβάλλοντας μέσ' από τις σκιές. Με ένα άγγιγμα, ένα κούνημα του κεφαλιού, εμποδίζει τον Έιμπελ να πάρει κι άλλο ρολόι από το ράφι κι έπειτα αποσύρεται ξανά χωρίς να πει λέξη. Πρέπει να ήταν εξαρχής εκεί και να παρακολουθούσε.

Με την οργή του να έχει ξεθυμάνει, ή διακοπεί, ο Έιμπελ πηγαίνει ως εκεί που 'χει φτιάξει μια κούνια, σε μια γωνιά. Έχει ωρολογιακό μηχανισμό που τη λικνίζει και στη βάση της ένα στερεωμένο τύμπανο και τέσσερα καμπανάκια, έτοιμα να παίξουν τέσσερις διαφορετικούς σκοπούς. Αυτήν είχε έρθει να καταστρέψει· θα την εμφάνιζε στην Άλις σήμερα κιόλας, την ημέρα της γέννησης αυτού του θαύματος – ενός παιδιού. Ανυπομονούσε να δει τη χαρά της όταν θα άκουγε το νανούρισμα της κούνιας, τόσο όσο απολάμβανε την ίδια την προοπτική της πατρότητας. Αυτή, φυσικά, θα γελούσε κοροϊδευτικά με την κούνια και με ό,τι αποκαλούσε «ρηχές του προθέσεις». Σπασμένα γυαλιά και κομματάκια μπρούντζου τριζοβολούν κάτω από τις σόλες του καθώς πηγαίνει ως εκεί, μόλις σηκώνει όμως την κούνια πάνω απ' το κεφάλι του, ακούει τη φωνή κάποιου αθέατου στη γωνιά. «Δεν ήταν αυτή για τον γιο σας;»

Ο Έιμπελ κατεβάζει την κούνια και την κουβαλά ως εκεί που στέκεται ο Σάμιουελς. «Ναι, ήταν».

«Και δε θα 'θελε η σύζυγός σας το παιδί να κοιμάται σ' αυτή;»

Ο Έιμπελ διστάζει. Ο Σάμιουελς δε φορτώνει ποτέ με άχρηστες λέξεις αυτό που νιώθει, μιλά πάντοτε χωρίς προσποίηση, πόσω μάλλον αβρότητα. Η σκέψη του είναι απαλλαγμένη από κάθε συναίσθημα, πρακτική πάντα και, όπως κατανοεί ο Έιμπελ, αναγκαία σε τούτη την περίσταση. Ξέροντας τι πρέπει να κάνει, ζητάει από τον Σάμιουελς να του δείξει τον δρόμο.

«Ακολουθήστε με», λέει ο υπηρέτης οδηγώντας τον έξω στη Λίντενχολ, προς το σπίτι της κυρίας Μόρλεϊ, μες στη βραδινή ομίχλη.

Ο Ζάκαρι Κλάουντσλι έχει ένα θαυμαστό χάρισμα.
Όμως δεν είναι όλα τα χαρίσματα ευλογία...

ΛΙΝΤΕΝΧΟΛ ΣΤΡΠΤ, ΛΟΝΔΙΝΟ, 1754.

Ο Ζάκαρι Κλάουντσλι μεγάλωσε ανάμεσα σε γρανάζια και ελατήρια στο εργαστήριο του πατέρα του, περιτριγυρισμένος από παράξενα και μαγευτικά αυτόματα με ωρολογιακό μηχανισμό. Είναι ένα ευτυχισμένο παιδί, λατρεμένο από τον πατέρα του τον Έιμπελ κι από τους τεχνίτες που τον βοηθούν στο ζωντάνεμα των δημιουργημάτων του.

Κι έχει επίσης ένα εκπληκτικό χάρισμα, μπορεί να βλέπει μες στην καρδιά και στο μυαλό των ανθρώπων. Ύστερα, όμως, ένα μοιραίο ατύχημα θα πάρει τον Ζάκαρι μακριά από το εργαστήριο και την οικογένειά του. Ο πατέρας του θα αναγκαστεί να κάνει ένα ταξίδι απ' όπου δε θα γυρίσει ποτέ. Και, χρόνια αργότερα, μονάχα ο Ζάκαρι μπορεί να ανακαλύψει τι συνέβη.

Ένα όμορφα γραμμένο ιστορικό μυθιστόρημα
μυστηρίου, για την αγάπη, την ελπίδα και την περιπέτεια
που ζει κάποιος καθώς αναζητά τη θέση του στον κόσμο.

Οι ήρωές του είναι ντικενσιανής ποιότητας.

ΕΣΙ ΦΟΞ, ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Θρίαμβος: απίθανη, μαγευτική πλοκή.

ΛΙΖ ΤΖΕΝΣΕΝ, ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΜΙΧΑΛΗΣ ΜΑΚΡΟΠΟΥΛΟΣ

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ
psychogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 25510